

Száz évvel ezelőtt, 1893. február 2-án született Székesfehérvárott *Lánczos Kornél* világhírű matematikus, fizikus, a kvantummechanika, relativitáselmélet és numerikus matematika kiváló művelője. Ebből az alkalomból szülővárosában a Magyar Tudományos Akadémia, a Bolyai János Matematikai Társulat, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat tudományos konferenciával egybekapcsolt Emlékkülésen tekintette át tudományos pályájának legfontosabb eredményeit.

Az emlékkülés bevezetőjeként a városi Herman László Zeneiskola két tanulójának Rajkó Mártának és Zsófiának „mini” fuvolaelőadása hangzott el.

A plenáris ülést *Császár Ákos* nyitotta meg, *Balsay István* polgármester, majd *Beretz Botond*, a Megyei Közgyűlés alelnöke köszöntötte a résztvevőket.

A Lánczos Kornél által művelt három nagy témakörben: (kvantummechanika, relativitáselmélet, numerikus matematika) *Marx György*, *Abonyi Iván*, illetve *Schipp Ferenc* tartott előadást.

A plenáris ülés kiemelkedő programja volt az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Fejér Megyei Csoportja és a Fejér Megyei Pedagógiai Szolgálat Intézet által meghirdetett *pályázat* eredményhirdetésre és a legjobb eredményt elérőknek járó oklevelek és díjak átadása. A megyei versenyt pályázattal indítottuk 1992. november 14-én. A pályázati témakörök a következők voltak: – Fizikátörténeti dolgozat megírása a névadóról Lánczos Kornélról. – Mérési vagy kísérleti berendezés elkészítése, a mérés vagy kísérlet elvégzése, eredményeinek értékelése. – Egy érdekes fizikai feladat, probléma vagy eszköz részletes bemutatása, mélyebb tárgyalása az optika területéről.

Összesen 8 középiskolából 54 diák nyújtott be dolgozatot a kirt pályázatra. A második fordulóban már csak ezek a diákok vehettek részt.

A második forduló zárthelyi feladatmegoldásból állt, melyet 1993. január 30-án írtak a diákok az Ybl Miklós Szakközépiskolában.

A pályázatra beadott dolgozatok valamint a zárthelyi feladatmegoldások alapján a *Radnai Gyula* elnökletével értékelt zsűri 16 tanulót tartott érdemesnek arra, hogy szóban is meghallgasson. Ezen a szóbeli meghallgatáson a tanulók a pályamunkájukat ismertették és a zsűri tagjai által feltett, a témához kapcsolódó kérdésekre kellett válaszolniuk. A zsűri a pályamunkákat, a feladatmegoldást, valamint a szóbeli meghallgatáson nyújtott teljesítményt együttesen értékelt.

Ezek alapján a következő eredmény született:

1. Gábor Adrienn (Dunaújváros, Széchenyi I. Gimn.), témája: Newton fénytani kutatásai; **2. Héri Tamás** (Székesfehérvár, Teleki B. Gimn.), témája: Életrajz; **3. Isztl Ákos** (Dunaújváros, Bánki D. Szki.), témája: A fény mint jelenség; **3. Fűrész Gábor** (Székesfehérvár, Teleki B. Gimn.), témája: A Hold hegyeinek magassága; **4. Tóth Zsolt** (Dunaújváros, Bánki D. Szki.), témája: Optikai rács; **5. Wolkenstorfer Helga** (Székesfehérvár, József A. Gimn.), témája: Fényelnyelés vízben; **6. Hollósi Attila** (Dunaújváros, Széchenyi I. Gimn.), témája: Feladatok a hajításokból.

További helyezettek: **7. Auer József** (Dunaújváros, Bánki D. Szki.), témája: Holográfia; **8. Percses János** (Székesfehérvár, József A. Gimn.), témája: Fénytani tételek; **9. Gondán Andrea** (Székesfehérvár, József A. Gimn.), témája: Életrajz; **10. Szentzi György** (Székesfehérvár, Vörösmarty M. Szakk. és Szakm. Int.), témája: Életrajz; **11. Sáfár Cecília** (Dunaújváros, Széchenyi I. Gimn.), témája: Fénytani jelenségek; **12. Szombathelyi Norbert** (Dunaújváros, Széchenyi I. Gimn.), témája: Fajhőviszony meghatározás; **13. Szabó Gyula** (Dunaújváros, Széchenyi I. Gimn.), témája: Vastaglencse fókusztávolsága; **14. Birgány Zsolt** (Székesfehérvár, Ybl M. Szki.), témája: Egy egyszerű spektroszkóp; **15. Tóth Zoltán** (Dunaújváros, Bánki D. Szki.), témája: Newton optikai munkássága.

A verseny általános értékelése

A helyezést elért versenyzők értékes pályamunkákat nyújtottak be. Az összetett verseny második helyezettje *Héri Tamás* a legjobb életrajz írója.

A legjobb pályamunkát *Fűrész Gábor* nyújtotta be. Ő a holdhegyek magasságméréséről írt tanulmányt. Ebben gömbháromszögtani tételeket alkalmazva saját felvételi holdfényképeit értékelte ki. Örömmel vettük, hogy olyan pályamunkák is érkeztek, amelyek önálló kísérlet elvégzéséről számoltak be. Ebből a szempontból is érdekes volt *Wolkenstorfer Helga* pályamunkája. Házilag készített eszközzel végzett méréseivel igazolta az elméleti összefüggéseket.

Az első 16 versenyző könyvjutalomban részesült. A legjobbak pedig ezenkívül oklevelet, és valamennyien emléklapot kaptak.

A jutalmakat és emléklapokat *Marx György*, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat elnöke adta át a versenyzőknek.

A legjobb pályamunkákat és eszközöket kiállításon mutattuk be az emlékkülésen részt vevő vendégeknek.

Az ünnepi üléssel, jubileumi diákversennyel és tudományos konferenciával méltón emlékezett szülővárosa a nagy tudósra. Az előkészítő és szervező bizottság e helyen is köszönetét fejezi ki Székesfehérvár Megyei Jogú Város, Fejér Megye, Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűléseinek a megrendezéshez nyújtott anyagi támogatásért. Külön köszönet illeti a tanulói verseny megszervezésében és lebonyolításában részt vállalt kollégákat.